ब्राह्मणा ऋत्विजो भक्षप्रतिषेधादितरयोः ॥ ८ ॥ ब्राह्मणा एवऽर्त्विजो भवेयुः न क्षत्रियवैश्याः कुतः इतरयोः क्षत्रियवैश्ययोर्भक्षप्रतिषेधात् । अग्निहोत्रशेषं प्रकृत्य श्रूयते (२. ३. १. ३१.) ते होचुः को न इदꣳ होष्यतीति प्रकृत्य तस्मात्तथ्य एव कश्च पिबेत्तद्वै नाब्राह्मणः पिबदग्नौ ह्यधिश्रयन्ति तस्मान्नाब्राह्मणः पिबेदिति · किं पुनरग्निहोत्रोच्छिष्टम् यत्स्रुचि परिशिनष्टि तदग्निहोत्रोच्छिष्टमिति (३१.) · ननु स्थाल्यामपि यदवशिष्टं तदप्यग्निहोत्रोच्छिष्टमेव स्यात् नेत्याह अथ यत्स्थाल्यामिति (३१.) · यत्स्थाल्यां परिशिष्टं तथथा परीणहः अनसो निर्वपेत् तथथा कुटुम्बार्थं सर्वसाधारणं तादृशं तत्र यत्स्थाल्याम् परितो नद्धं परिश्रितं धान्यपूर्णं शकटस्योपरि स्थानं परीणह् यथा ततो हविषो निर्वपिऽपि तद्धतं धान्यं न शेषः किं तर्हि पुनरपि यागान्तरयोग्यमेव एवमेव तथत्स्थाल्यां पय इत्यर्थः · तस्मात्तथः कश्चिदकर्मसम्बन्धोऽपि पिबेत् तथापि त्वग्नावधिश्रितत्वादब्राह्मणो न पिबेत् ब्राह्मणस्त्वसम्बन्धोऽपि पिबेदिति । तथा शाखान्तरे तयोः सांनाय्यभक्षप्रतिषेधः श्रूयते न राजन्यो न वैश्यो वा सांनाय्यं पिबेदसोमपीथो ह्येष इति । तथा दर्शपूर्णमासयोः शाखान्तरे चतुर्धाकरणे ब्राह्मणा एव निर्दिश्यन्ते ब्राह्मणानामेवेदं हविः सौम्यानां सोमपानां नेहाब्राह्मणस्यास्तीति · शेषभक्षार्थं हि चतुर्धाकरणम् · शेषभक्षश्चऽर्त्विजाम् · यदि च राजन्यवैश्ययोरप्यार्त्विज्यं स्यात् न ब्राह्मणानामेवेदं हविः स्यात् राजन्यवैश्ययोरपि पक्षे स्यात् तत्रेदमवधारणमसंगतं भवेत् ।

दर्शनाच्च ॥ १ ॥ श्रुतावप्ययमर्थो दृश्यते यद्ब्राह्मणा एवऽर्त्विजो भवन्ति न क्षत्रियवैश्या इति । तथा हि द्वया वै देवा देवा इत्युपक्रम्य (२. २. २. ६.) तेषां द्वेधाविभक्त एव यज्ञ आहुतय एव देवानां दक्षिणा मनुष्यदेवानां ब्राह्मणानां शुश्रुवुषामनूचानानामाहुतिभिरेव देवान्प्रीणाति दक्षिणाभिर्मनुष्यदेवान्ब्राह्मणाञ्छुश्रुवुषोऽनूचानानिति · तस्मादृत्विग्भ्य एत दक्षिणा दद्यान्नानृत्विग्भ्य इति (४. ३. ४. ५.) · ऋत्विग्भ्यो यद्दीयते परिक्रयार्थं तद्दक्षिणाशब्दाभिधेयम् दक्षिणाभिर्ब्राह्मणान्प्रीणातीत्यनेन दक्षिणानां ब्राह्मणसम्बन्ध एव दृश्यते अतोऽपि ब्राह्मणा एवऽर्त्विजः । किं च दर्शपूर्णमासिक्यां चान्वाहार्यदक्षिणायां